

RAZGOVOR SA DEJVIDOM MILČOM

Dejvid Milč je tvorac i izvršni producent *Dedvuda*, a bio je koautor i izvršni producent *Njujorških plavaca*.

Pam Duglas: Prešli ste sa pisanja i produciranja za televiziju na pravljenje serijskog programa za HBO. U čemu je razlika?

Dejvid Milč: Praktično, nema velike razlike, jer kako je vreme prolazilo ja sam na televiziji radio onako kako mi je bilo potrebno da radim... i televizija se prilagodila tom procesu, premda nije bilo uvek tako. U strukturnom smislu, HBO je napravljen da bi se prilagodio radnom procesu ljudi koji zapravo stvaraju program, za razliku od televizija koje su u suprotnosti sa adekvatnim potrebama onih čija je vizija ostvarivanje programa.

Prepostavka postojanja komercijalnih televizija zasniva se na tome da se one obraćaju što širem delu populacije. Stoga je njihova pobuda da uvek ublaže bilo šta što može uvrediti gledaoce. Čim televizija prihvati određeno gledište, odmah sledi prilagođavanje te ideje da bi se učinila što prijemčivijom. Sada je jedan od nusproizvoda svega toga to što ljudi koji im donose ideje usvajaju takva očekivanja pa stvaraju serije koje će se obraćati što širem auditorijumu. U tome nema ničeg zluradog. Stvar je u tome da je osnova prihoda oglašavanje, a oglašavanje hoće da proda proizvod što većem broju ljudi.

S obzirom na to da HBO želi da proda proizvod određenom delu publike na osnovu pretplate, oni su mnogo otvoreniji u dopuštanju autorima da ostvare svoje prvoibitne zamisli. Ovo se takođe odnosi na Showtime i neka druga mesta. Razlog za takav pristup, pored modela prihodovanja, jeste to što u HBO-u imaju ideju o tome šta čini kvalitetan program.

U drugom kontekstu, postoji veoma jednostavan način analiziranja izvora većine poнаšanja – to je ili strah ili vera. Onoliko koliko neka organizacija funkcioniše bez straha, bez nepoverenja publike ili ljudi koji ostvaruju posao, toliko se to ogleda u sadržaju materijala. I obrnuto je takođe tačno da, ako verujete u materijal, onda verujete u proces, verujete u program, i onda dejstvujete van svega toga. Ovo zvuči tako jednostavno. Ali ako ste sposobni da to uradite, povećavate šanse da stvorite nešto kvalitetno.

P. Duglas: Nalazim neke slične teme, pogotovo kada je reč o duhovnosti Vaših priča, u Njujorškim plavcima i Dedvudu.

D. Milč: U načinu na koji ja pokušavam da pišem, tema nikada nije odvojena od lika ili radnje. Mislim da u trenutku kada razdvojite sve elemente... ako uzmete temu fundamen-

talne ideje duhovnosti, prepostavljam da bi to moglo da ima neke veze sa suštinskim jedinstvom svih stvari. Rekao bih da mojim celokupnim radom upravlja ili osećanje jedinstva ili osećanje razdvojenosti. To je drugi način da se kaže da je sve to ili strah ili vera.

U *Dedvudu*, u skladu sa istorijskim trenutkom iz čije vizure sam pisao, želeo sam da se vratim ka momentu postanja. I tako sam htio da istražim svet u kojem još nije postajao bilo kakav vid zakona. Ako su *Njujorški plavci* istraživali život ljudi koji su, podržavajući zakon živeli izvan njega, sada sam želeo da odem dalje u istoriju.

Prvobitno, nameravao sam da napravim seriju koja je smeštena u stari Rim o prvom čoveku koji je uhapšen, Svetom Pavlu, odvedenom u Rim radi suđenja. HBO-u se to dopalo, ali već su radili na sličnom serijalu. Pitali su me da razmislim o drugom prostoru u kojem bih mogao da istražim istu vrstu ambijenta. *Dedvud* je bio potpuno ilegalna naseobina, svesno izvan zakona, bio je na indijanskoj zemlji, i nisu želeli da usvoje bilo kakve zakone, pa sam to istraživao. Tako sam došao do tog prostora.

Zamisao je u tome da je primarni impuls koji nas pokreće ka nekoj ideji civilizacije to da je haos veoma neugodan. Potpuno odsustvo individualizacije, dok si zbrunjen oko toga ko je ko, i neprekidna i neumoljiva profanost zaista su napad na ma kakvu ideju reda. I teško je kada iskusiš tako nešto. To nije tamo gde se svet završava, to je gde svet suštinski počinje.

Nameće se pitanje gledaocu, zašto onda ostati tu? Pa, kad je reč o stanovnicima *Dedvuda*, oni nemaju gde drugde. Oni su izabrali takav život. Izabrali su da budu izvan zakona. I to je razlog zašto govore to što govore. Gledalac, za koga je izbor stvar slobodne volje, takvu negostoljubivost vidi kao užasno riskantnu. Mahinalno nisam želeo da pomutim smisao onoga što je bila primordijalna supa te serije samo da bih je učinio privlačnijom. Tako, za one koji su im se pridružili, to je poput odlaska u rat, to je užasno iskustvo, ali ljudi koji su prošli kroz to osećaju povezanost sa svojim saborcima. Ako proživiš neko iskustvo i ne osećaš da si izmanipulisan, i da je to iskustvo, ma kako odbojno, autentično, i ti si taj izazov prebrodio, tako je, po mom mišljenju, rođena Amerika.

P. Daglas: Zašto ste, kao umetnik, izabrali televiziju za svoj medij?

D. Milč: Vreme. Jedna od pesama Roberta Pena Vorena o Odobonu, tipu koji je slikao ptice, ide otprilike ovako: „Ispričaj mi priču u ovom trenu i ovom stoleću pomame. Ispričaj mi priču. Nek bude priča o velikim daljinama i svetlosti zvezda. Ime priče biće Vreme. Ispričaj mi priču o dubokom ushićenju.“ Ono što naučimo ili ne uspemo da naučimo tokom vremena jeste ono što daruje našem iskustvu smisao, ali identifikovati to kao „temu“ znači demistifikovati iskustvo života.

Televizija omogućuje veliko platno: priliku da se portretišu životi kroz veliki vremenski period. Što se mene tiče, ja imam jednostavna shvatanja. Stvari pojmem u malim dozama. Mogu da oslikam trenutak bez nužnog razumevanja njegovog značenja. Za takvu vrstu prikazača, gomilanje trenutaka je ono što na kraju tvori obrazac doživljaja.

P. Daglas: Od svog ranog rada na Hil strit bluzu do Dedvuda, da li primećujete istorijski razvoj?

D. Milč: Svaki posao kojim sam se bavio, sa uspehom, dogodio se u istorijskom trenutku u kojem su svi znali da su forma ili princip mog rada bili prevaziđeni. *Hil strit bluz* je bila serija koju je bilo nemoguće pratiti, koju niko nikad ne bi gledao, jer nije imala jasan rasplet. Kada su se *Nujorški plavci* pojavili, jednočasovna drama je već bila upokojena. Policijska drama sa pričama u nastavcima bila je otpisana. Poslednja stvar za koju bi iko pomislio da može biti uspešna bila je *western*.

P. Daglas: Šta je sledeće?

D. Milč: Kada počneš da govorиш „šta je sledeće“, već si se izgubio. Zato kažeš „ovo će proći, ovo neće“. Ono što treba da učiniš jeste da se potčiniš duhovnom momentu i uzmeš ono što ti on daje. Duhovnost je ono od čega polaziš. Ako možeš da se podredиш oživljavanju tog trenutka, to će uvek funkcionišati. Ne možeš simulirati te stvari. Razlog zbog kojeg ja ne dajem televiziji svoje scenarije jeste to što imam odgovornost prema likovima i svetu.

P. Daglas: Ne pokazujete im svoje rukopise – i njima je to u redu?

D. Milč: Ako zarađuju novac, nije ih briga. Oni ionako smatraju umetnike samo nužnom neugodnošću. U suštini, ono što oni žele jeste mogućnost poricanja. Ako uspe, to je bila moja ideja. Ako ne, nije moja krivica. Ako im ne date scenario, onda nije njihova krivica.

P. Daglas: To je sjajno.

D. Milč: Nije, potrošio sam decenije pokušavajući da ih prodam; prosto nisam mogao to da shvatim.

P. Daglas: Čitaoci ove knjige mogli bi biti studenti ili diplomci. Da li biste rekli nešto piscima početnicima?

D. Milč: Teško je, i prvo što moraju razumeti jeste da je teško. Trenutak stvaranja je nasuprot stvari koje su nam potrebne da bismo živelji i disali i stavljali nogu pred nogu. Treba da pronađeš način da umanjiš svoje zahteve kao osobe koja živi i diše da bi se podredio zahtevima svog posla. To je teško. U košarci, kada igrač hoće da zakuca loptu, a odbrambeni igrač je odbije, neko će reći: „Nemoj se kilaviti.“ Ako već ideš na koš do kraja, daj sve od sebe. To bih rekao bilo kom studentu koji ima ambicije. To nije igra i nije za mlakonje. Ako želiš da uradiš dobar posao, da bi ga obavio moraš imati strast za organizovanjem. Ako želiš da obezbediš dobar život, i možeš da radiš dobar posao istovremeno, to je sjajno. Ti možeš imati dobar život ili ne, ali sigurno nećeš raditi dobar posao (osim ukoliko to nije twoja strast). To je kao kad imaš dete ili bilo šta što je vredno; začeto je i ostvareno u krvi i patnji. A ako želite da vam kažem nešto lepše, mogu, ali to ne bi bila istina.

To je stvar života koji je sâm stvar veličanja umetnosti. Ti se boriš. I teško je i, u najvećem delu, svakog dana, svakog sata, mi negde omanemo. Omanem i omanem, i živim grešeći i tražeći neku milost u neuspehu, i to je priroda mog posla, i postoji neka vrsta egzaltacije u tome i utehe u saznanju da radiš ono za šta si rođen, ali to je sve. Ostalo je samo razgovor

– nagrade, novac... Da sam mogao da biram drugi put, izabrao bih. To je način na koji sam sazdan. Moraš se predati tome. Suština stvaranja umetnosti je da postupiš tako, u skrušenosti. Daješ sebe nečem drugom. To su sve stvari sa kojima početnici treba da se sažive i onda, zname, da prihvate da u tome ima izvesne radosti.

(*Engleskog preveo Zdravko Petrović*)